

"Her şey ya hakikaten güzeldir ya bizzat güzeldir." Bu ikisi arasında nasıl bir fark var?

Kâinatta çirkinlik diye bir şey yoktur; her şey ya bizzat güzeldir ya da neticeleri itibari ile güzeldir.

Mesela, çiçeğin güleç yüzü bizzat güzeldir, çiçeğin muhafızı olan dikenleri ise dolaylı bir güzelliştir. Çünkü o diken o çiçeğe muhafızlık ederek, çiçeğin o bizzat olan güzelliğine hizmet ediyor. Yani diken bizzat değil doğurduğu sonuç ve gayeler açısından güzel oluyor.

"Bahar mevsiminde fırtınalı yağmur, çamurlu toprak perdesi altında, nihayetsiz güzel çiçek ve muntazam nebatatın tebessümleri saklanmış."(1)

ifadesi, bu manaya işaret eden güzel bir levhadır.

Yağmur ve çamur görünüşte çirkin ve meşakkatli gibi iken hakikatte binlerce bitki ve canlıya bir ana kucağı gibi müşfik ve şefkatlidir. Yağmur çamur olmasa milyonlarca canlı hayat bulamaz. Demek fırtınalı yağmur ve çamur bizzat değil neticeleri itibari ile güzeldir.

Cihad bizzat güzel değildir, ama sonuçları açısından güzeldir. Çünkü cihad bir milletin şeref ve özgürlüğünü korur.

(1) bk. [Sözler, On Sekizinci Söz.](#)